

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ของนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ (2) ศึกษาวิธีการส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านพฤกษศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (3) หาแนวทางการส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านพฤกษศาสตร์ให้แก่มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และธุรกิจนำเที่ยว มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 1,147 ราย และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS เพื่อการหาจำนวนความถี่ ร้อยละ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตลอดจนการหาค่า t-test และทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษามีดังนี้

1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ของนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ในระดับน้อย แต่กลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์มีความต้องการความรู้ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการความรู้ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับที่กลุ่มตัวอย่างธุรกิจนำเที่ยว เห็นว่ามัคคุเทศก์มีความรู้ในระดับปานกลาง แต่ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความคาดหวังว่าจะมีความรู้ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มและผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเข้าใจว่าความรู้ด้านพฤกษศาสตร์จะช่วยเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว

2) ด้านวิธีการส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านพฤกษศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์เห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่า ทุกหน่วยงานมีบทบาทอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างก็คาดหวังให้หน่วยงานเหล่านั้นมีบทบาทในระดับมากที่สุด ในขณะที่ธุรกิจนำเที่ยวมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ด้านพฤกษศาสตร์อยู่ในระดับน้อย แต่ก็ต้องการมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้มากขึ้น และองค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีบทบาทในการส่งเสริมความรู้มากที่สุด

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่าวิธีการส่งเสริมความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ในปัจจุบันทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลาง และต่างมีความคาดหวังในระดับมาก

3) ด้านแนวทางในการส่งเสริมความรู้ด้านพฤกษศาสตร์เป็นแนวทางของการผสมผสานให้เกิดการส่งเสริมความรู้ทั้งแก่มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งเสริมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงาน แหล่งท่องเที่ยว และชุมชน ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดทำเป็นแผนการส่งเสริมความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ ประกอบด้วย 4 แผนการ คือ (ก) แผนการฝึกอบรมความรู้สำหรับมัคคุเทศก์ (ข) แผนการให้ข้อมูลความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว (ค) แผนการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ของภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ และ (ง) แผนการกระตุ้นและปลูกจิตสำนึก

The objectives of this study were (1) to examine the knowledge and level of understanding of tour guides and tourists in the subject of botany; (2) to find out suitable ways of providing them with fundamental botany knowledge; and (3) to discover some promotional methods and guidelines to strengthen their fundamental botany knowledge. The author used structured interviews with 5 key informants, and 4 sets of questionnaires with samples of tour guides, Thai tourists, foreign tourists, and travel agencies. The total of the samples was 1,147. The SPSS for Window programme was applied for statistic analysis of frequency distribution, arithmetic means, and 2 tailed t-test, while the content analysis was used with key informants' information.

The outputs of the research were as follows:

1) The examination of the knowledge and level of understanding of tour guides and tourists in botany concluded that the tour guides and the foreign tourists had little knowledge of botany. The Thai tourists had average knowledge of botany, while the travel agencies thought that tour guides also had such knowledge at a moderate level. Most of the samples wanted to have a better knowledge of botany, except the foreign tourists who wanted only a moderate level. However all of the samples and the key informants understood that botany knowledge would develop the value of tourism.

2) The findings on suitable methods of providing tour guides and tourists with fundamental botany knowledge concluded that the samples of tour guides thought that all concerned organizations had supported them with knowledge at an average degree. However, the Thai tourists ranked such support at a high level at present. Both samples wanted all concerned organizations to support knowledge of botany at the highest level. Whilst not many travel agency samples supported it at the present time, most of them wanted to be more involved in the future. In the use of provided methods to support the knowledge, the tour guide and Thai tourist samples thought that the methods used were at a moderate level, and wanted a higher level of support introduced.

3) More promotional methods and guidelines to increase fundamental botany knowledge in tour guides and tourists were required some suggestions to use integrated plans in botany knowledge supported by collaborating with involved organizations, tourism areas, and communities. The plans should include: (a) botany knowledge training for tour guides; (b) botany knowledge support inside tourism areas; (c) botany information support by government and private sectors; and (d) botany awareness promotion.